یک جرعه نور

حکومت جهانی حضرت مهدی(عج) وعده‌ای قرآنی

احمد عدالتیان| به مناسبت ایام به امامت رسیدن امام زمان(عج)، یکی از آیات قرآن در زمینه ظهور موعود را تلاوت می‌کنیم که خداوند متعال می‌فرماید: «**وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضى‏ لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً وَ مَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذلِكَ فَأُولئِكَ هُمُ الْفاسِقُونَ**: خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، وعده داده است که حتما آنان را در زمین جانشین قرار دهد؛ همان‌گونه که کسانی پیش از ایشان را جانشین کرد و قطعا دینی را که خداوند برای آنان پسندیده است، برای آنان استقرار و اقتدار می‌بخشد و از پی ترسشان، امنیت را جایگزین می‌کند تا مرا بپرستند و چیزی را برای من شریک نگیرند و هرکه بعد از این کفر ورزد، پس آنان همان فاسقان‌اند.»

در قرآن کریم، بارها به حکومت نهایی صالحان در زمین تصریح شده و در روایات آمده است که مصداق کامل این آیه، حکومت جهانی حضرت مهدی(عج) است که خداوند وعده داده است در آن روز، اهل ایمان بر جهان حکومت کنند و هدف از حکومت اهل ایمان، استقرار دین الهی در زمین و رسیدن به توحید و امنیت کامل است.

همچنین در روایات تأکید شده است که در زمین خانه‌ای نخواهد بود مگر آنکه اسلام در آن خانه، وارد خواهد شد، بنابراین پیروزی نهایی اهل حق، یک سنت الهی است و اسلام، دین آینده جهان است.

آینده تاریخ به سود مؤمنان و همراه با شکست سلطه کافران خواهد بود. دین اسلام، تنها دین مورد رضایت الهی است و امنیت واقعی، در سایه حکومت این دین، تحقق خواهد یافت.

حکمت

دنیا را همان‌طور که هست، ببین!

علیرضا وکیلی| یاد مرگ فقط برای این نیست که بدانیم روزی از دنیا می‌رویم، بلکه قرار است کمک کند دنیا را واقعی‌تر ببینیم. حضرت امیرالمؤمنین(ع) در نامه۳۱ نهج‌البلاغه طی وصیت‌های پدرانه خود به امام حسن مجتبی(ع)، بعد از سفارش به یاد مرگ، قدم بعدی را این‌گونه بیان می‌کنند: «**وَقَرِّرْهُ بِالْفَنَاءِ**: دل را به فنا و رفتنی بودن دنیا قرار ده و آن را با این حقیقت آشنا کن!» امام(ع) می‌خواهند دل انسان با یک واقعیت کنار بیاید: هیچ چیز در این دنیا ماندنی نیست. جوانی، ثروت، موقعیت، شهرت، سلامتی و حتی روابطی که امروز برایمان قطعی به‌نظر می‌رسند، روزی تغییر می‌کنند. مشکل از جایی شروع می‌شود که انتظار داریم دنیا همیشه مطابق خواسته ما رفتار کند.

مثلا جوانی که تصور می‌کند باید همیشه موفق باشد، با نخستین شکست، احساس می‌کند زندگی‌اش تمام شده است یا کسی که به موقعیت شغلی‌اش دل بسته است، وقتی جایگاهش را از دست می‌دهد، تصور می‌کند دیگر ارزشی ندارد. اگر از ابتدا بدانیم که دنیا محل ماندن نیست، شکست و از دست دادن را هم واقعی‌تر و آرام‌تر مدیریت می‌کنیم.

این نگاه به معنای بی‌تفاوتی نیست. اتفاقا کسی که ناپایداری دنیا را درک می‌کند، بیشتر قدر داشته‌هایش را می‌داند اما آن‌ها را مالک همیشگی خود نمی‌بیند؛ فرزندش را دوست دارد، اما می‌داند که روزی باید او را به زندگی خودش بسپارد؛ مالش را دوست دارد، اما می‌داند که ممکن است روزی از دست برود؛ موقعیتش را جدی می‌گیرد، اما هویتش را به آن گره نمی‌زند.

قرآن کریم می‌فرماید: «**كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ**: هر چیزی جز ذات خداوند، رفتنی است.» (**قصص/۸۸**) پیام پدرانه امام(ع) این است: خودت را برای دنیایی آماده کن که تغییر می‌کند. اگر این واقعیت را بپذیری، هم از داشته‌هایت بهتر استفاده می‌کنی و هم هنگام از دست دادن‌ها، کمتر فرومی‌ریزی.

دنیا قرار نیست همیشه آن‌طور که ما می‌خواهیم، بماند؛ هنر زندگی این است که در دنیای ناپایدار، خودمان را به چیزی پایدارتر گره بزنیم.

احکام

بررسی شرعی کاشت مژه

امروزه یکی از روش‌های پرطرفدار آرایشی در میان بانوان، اکستنشن مژه یا کاشت مژه مصنوعی است. در این روش، تک‌تارهای مصنوعی با چسبی مخصوص به مژه‌های طبیعی چسبانده می‌شوند و تا چند ماه ماندگاری دارند؛ به‌گونه‌ای که با شست‌وشوی معمولی از بین نمی‌روند؛ هرچند این کار از دیدگاه عرفی و زیبایی‌شناختی امری رایج است، از نگاه فقهی، یک پرسش اساسی مطرح می‌شود: آیا این مانع، صحت وضو و غسل را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد؟ در ادامه، نظرات شش تن از مراجع عظام تقلید را به‌صورت جداگانه مرور می‌کنیم.

شهید آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای:
اگر درآوردنش هنگام وضو و غسل برای او ممکن باشد و حرج و مشقت نداشته باشد، وضو و غسل با وجود چنین مانعی، باطل است و اگر درآوردنش ممکن نباشد یا همراه با حرج و مشقت باشد، ایجاد چنین مانعی که موجب تبدیل وظیفه وضو و غسل به وضو و غسل جبیره‌ای می‌شود، چنانچه در غیروقت نماز باشد، مانع ندارد، ولی در وقت نماز باید وضو یا غسل را انجام دهد، سپس مبادرت به ایجاد مانع کند و چنانچه نتواند در وقت وضو یا غسل، آن مانع را برطرف کند و یا برطرف کردن مانع حرج و مشقت داشته باشد، باید به وظیفه غسل و وضوی جبیره‌ای عمل کند؛ یعنی با دست مرطوب، مانع را مسح کند.

آیت‌الله‌العظمی مکارم‌شیرازی:
در صورتی که مانع رسیدن آب به بدن نباشد، اشکالی ندارد و اگر مانع باشد، تنها در صورت ضرورت، جایز است و در این صورت، حکم جبیره دارد.

آیت‌الله‌العظمی سیستانی:
اگر مانع رسیدن آب به مژه‌ها هرچند به نحو جزئی شود، جایز نیست.

آیت‌الله‌العظمی نوری‌همدانی:
چنانچه مانع وصول آب به پوست و مواضع غسل یا وضو باشد، اشکال دارد و برای غسل یا وضو باید ازاله شود.

آیت‌الله‌العظمی صافی‌گلپایگانی:
چنانچه توسط نامحرم بوده یا مانع از رسیدن آب در وضو و غسل به بدن باشد، حرام است، ولی در صورت ارتکاب، باید علاوه‌بر وضو و غسل جبیره‌ای، احتیاطا تیمم بدل از غسل یا وضو نیز بنماید.

امام عصر(عج) و آنچه که باید درباره بیعت با ایشان بدانیم

نور حقیقت در عصر جاهلیت مدرن

گفت‌وگو

آمنه مستقیمی| از مهم‌ترین مناسبت‌های ماه ربیع‌الاول به عنوان ماه شادی اهل بیت(ع)، نهمین روز این ماه است که در تقویم شیعی، مزین به سالروز آغاز امامت و ولایت حضرت صاحب‌الزمان(عج) است؛ روزی که نقطه عطف و آغاز رسیدن به دورانی است که بشر در همه تاریخ به‌دنبال آن بوده و عطش درکش را داشته است. گرامیداشت چنین روزی به‌ویژه در موضوع بیعت با امام زمان(عج)، بایدها و ملزوماتی دارد که درباره آن با حجت‌الاسلام‌والمسلمین علی نظری‌منفرد، استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم، کارشناس برنامه «سمت خدا» و صاحب آثاری همچون «قصه انتظار؛ امام مهدی(عج) از تولد تا رجعت»، گفت‌وگو کرده‌ایم.

۹ربیع‌الاول؛ غدیر ثانی

روز نهم ربیع‌الاول که از آن به عنوان «غدیر ثانی» یاد شده، روزی است که امامت حضرت ولی‌عصر(عج) بعد از شهادت امام حسن عسکری(ع) آغاز می‌شود. دلیل اینکه چرا این مسئله درباره سایر ائمه(ع) مطرح نیست، آن است که امام عصر(عج)، آخرین امام از ائمه دوازده‌گانه و امامی حی است که خدا اراده کرده است منجی عالم بشریت باشد و با ظهور ایشان، عدالت بر جهان حاکم می‌شود. روز نهم ربیع‌الاول به‌عنوان آغاز این اتفاق، اهمیت ویژه‌ای دارد و گرامی داشته می‌شود.

معنای عهد و بیعت با امام زمان(عج)

درباره معنای تجدید بیعت و عهد با امام زمان(عج) در روز ۹ربیع‌الاول باید گفت: بیعت از ماده بیع به معنای خریدوفروش است. درحقیقت بیعت‌کننده با بیعت شونده قول و قرار می‌گذارد که من حاضرم تا پای جانم برای شما ایستادگی و فداکاری کنم. کلمه بیعت در قرآن کریم نیز آمده است. خداوند متعال در سوره مبارک فتح می‌فرماید: «کسانی که زیر درخت شجره، نزدیک مکه، با شما بیعت کردند، گویا این بیعت، بیعت با خدا بوده است؛ چراکه بیعت با رسول خدا(ص)، همانا بیعت با خداست.»

تا پای جان ایستاده‌ایم

بیعت با امام زمان(عج) یعنی نه‌تنها من اعتقاد دارم که شما امام و واجب‌الاطاعه هستید، بلکه حاضرم با هرچه دارم، از شما و دستورات شما پیروی کنم، حتی اگر جانم در این راه فدا شود. کسانی که در انتظار حضرت ولی‌عصر(عج) هستند، بدانند که ایشان حی و حاضرند و گرچه از نظر ما پنهان هستند، بر کارهای ما اشراف دارند. در توقیع شریف حضرت صاحب‌الزمان(عج) آمده است: «ما در رعایت حال شما کوتاهی نمی‌کنیم و شما را فراموش نمی‌کنیم. اگر جز این بود، گرفتاری‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه‌کن می‌کردند.» بیعت ما با حضرت ولی‌عصر(عج)، به این معناست که تا پای جان ایستاده‌ایم و از آرمان‌های اسلام و آنچه حضرت ولی‌عصر(عج) می‌خواهند، دفاع می‌کنیم.

منتظِر، شبیه منتظَر می‌شود

باید بین منتظِر و منتظَر سنخیت و تناسب باشد و آن سنخیت، این است که ما ببینیم حضرت ولی‌عصر(عج) چه انتظاری از ما دارند و آن‌ها را به جا آوریم. آن امام بزرگوار انتظارشان از ما این است که به دستورات و آموزه‌های دینی که شامل باورها، اخلاقیات و احکام است، عمل کنیم. انتظار واقعی و پویا و زمینه‌ساز ظهور یعنی همین. در روایات آمده است: محمدبن‌مسلم روزی به امام صادق(ع) یا امام باقر(ع) عرض کرد ما از شما دور و در کوفه هستیم اما دلمان می‌خواهد خدمت شما در مدینه باشیم. حضرت فرمودند: «هرجا هستی، باش؛ مهم این است که از نظر اعتقاد، احکام و اخلاق با ما باشی.»

برای امام زمان(عج)، اویس قرنی باشیم

بهترین مثال برای منتظران محروم از دیدار امام زمان(عج)، به‌منظور عمل به وظایف منتظرانه، اویس قرنی است. اویس هرگز پیامبر خدا(ص) را ندید و وقتی برای دیدار ایشان به مدینه رفت، حضرت رسول(ص) در شهر نبودند و او هم که به مادرش قول بازگشت داده بود، باید بازمی‌گشت. پیامبر(ص) به‌محض ورود به مدینه فرمودند: «من بوی بهشت را از جانب یمن، استشمام می‌کنم.» اویس با اینکه هرگز پیامبر(ص) را ندید، از تابعین ایشان بود و سرانجام در جنگ صفین و در رکاب امیرالمؤمنین(ع) به شهادت رسید. منتظِر نیز باید از منتظَر تبعیت کند؛ تبعیت و همراهی حتی بدون دیدار، شرط انتظار واقعی است.

مهدویت، محور وحدت است

اگر آرمان‌های امام زمان(عج) را به مردم منتقل کنیم، وحدت موردنیاز جامعه اسلامی تحقق می‌یابد. همه ما عدالت را دوست داریم؛ البته ممکن است شخصی به‌خاطر منافع خود آن را برنتابد و نخواهد اما در فطرت او عدالت‌خواهی هست. توده‌های مردم حتی افرادی که مسلمان نیستند، نیز عدالت را دوست دارند. اگر بتوانیم این مسئله را به جهان معرفی کنیم که با ظهور حضرت بقیه‌الله‌الاعظم(عج) عدالت محقق می‌شود و مهم‌ترین رهاورد ظهور حضرت برای بشر، عدالت و مبارزه با ظلم و ظالمان است، آن‌گاه بین همه ملت‌ها و اقوام و پیروان مذاهب و مکاتب، انسجام و اتحاد به‌وجود می‌آید.

جشن‌های ۹ربیع‌الاول؛ فرصت وحدت و همدلی

در همه دنیا، برگزاری جشن و مراسم شادباش، نماد محبت و ابراز علاقه دربرابر اتفاقات است؛ مثل جشن‌هایی که برای سالروز آزادی کشورها می‌گیرند؛ جشن‌ها و مراسم ۹ربیع‌الاول هم نماد ابراز عشق و مودت به امام زمان(عج) است؛ همان اجری که پیامبر(ص) به‌عنوان مزد رسالت خود از امت درخواست کردند، بنابراین این جشن‌ها هم باید به‌گونه‌ای باشد که هم جلوه فرهنگ انتظار و محبت به امام عصر(عج) باشد و هم سبب وحدت و انسجام شود، نه آنکه به تفرقه و دشمنی بینجامد.

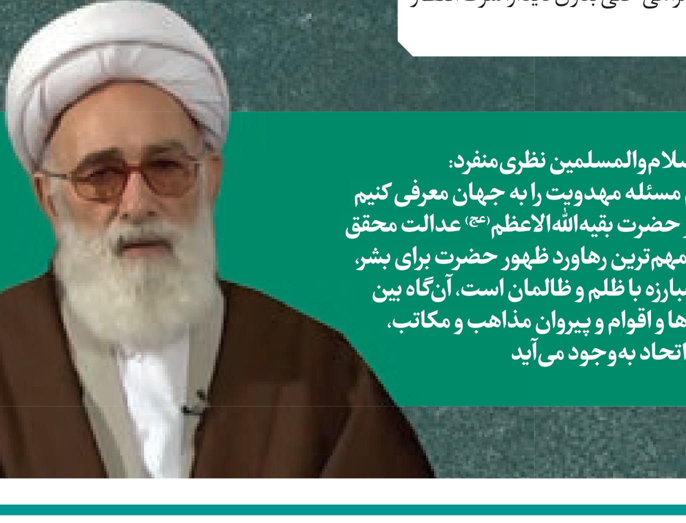

حجت‌الاسلام‌والمسلمین نظری‌منفرد:
اگر بتوانیم مسئله مهدویت را به جهان معرفی کنیم که با ظهور حضرت بقیه‌الله‌الاعظم(عج) عدالت محقق می‌شود و مهم‌ترین رهاورد ظهور حضرت برای بشر، عدالت و مبارزه با ظلم و ظالمان است، آن‌گاه بین همه ملت‌ها و اقوام و پیروان مذاهب و مکاتب، انسجام و اتحاد به‌وجود می‌آید

ایده‌پردازی: حسین نیکخوی نوروزی|شهرآرا

یارنماز

اصلاح تصور ما از نماز در گرو بازخوانی نگاه نبوی است

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی
نویسنده و فعال فرهنگی

یکی از عبادات بنیادین در اندیشه اسلامی، نماز است؛ عبادتی که به تعبیر روایات، قرار است ستون خیمه دین و حلقه اتصال زمین و آسمان باشد. با این حال تفاوت میان نمازها گاه حیرت‌انگیز است. در بیانی نورانی از پیامبر اکرم(ص) آمده است: «دو نفر از امت من به نماز می‌ایستند و رکوع و سجود هر دو نفرشان یکی است، اما فاصله نماز آن‌ها با یکدیگر، از زمین تا آسمان است.»

این تفاوت شگرف، برخاسته از صورت ظاهری نماز نیست؛ چراکه هر دو در قیام و قعود یکسان‌اند. آن عنصری که نماز زمینی را آسمانی می‌کند و به آن اوج می‌بخشد، «فهم معنای عبودیت» و «حضور قلب در محضر پروردگار» است. ظاهر عبادت، شرط صحت و ادای تکلیف شرعی است، اما باطن آن، موجب قبولی و آسمانی شدن عمل است. این باطن همان دلدادگی تام و شکوفا شدن فطرت خداگرایی در درون انسان است.

مقام بندگی؛ اوج تقرب نبوی

در منظومه معارف اسلامی، والاترین مقامی که انسان کامل به آن نائل می‌شود، مقام عبودیت و بندگی خالصانه است. امام صادق(ع) می‌فرمایند: «اَلعُبودِیَّه جَوهَرٌ کُنهُهَا الرُّبوبِیَّه: بندگی، گوهری است که باطن و کنه آن، ربوبیت است.» اوج این حقیقت در وجود پیامبر گرامی اسلام(ص) متجلی است. در تشهد نماز، پیش از گواهی به رسالت ایشان، به عبودیتشان شهادت می‌دهیم: «أشهد أنّ محمّداً عبده و رسوله.» این تقدم تصادفی نیست، بلکه نشان می‌دهد که رسالت و پیوند با عالم بالا، ثمره انقطاع الی‌الله و غرق شدن در ساحت عبودیت است؛ مقامی چنان بلند که در شب معراج، حتی جبرئیل امین توان همراهی در اوج مراتب قرب آن را نیافت.

نماز؛ تجلیگاه عاشقی در سیره رسول خدا(ص)

وقتی عبادت از پوسته مناسک به هسته بندگی متصل شود، به‌جای بار سنگین تکلیف، شیرین‌ترین نیاز روح خواهد بود. رسول خدا(ص) در توصیف این پیوند عاشقانه به ابوذر غفاری فرمودند: «ای اباذر! خداوند متعال، نماز را محبوب دل من ساخته است؛ همان‌گونه که غذا را محبوب گرسنگان و آب را مطلوب تشنگان قرار داده است؛ با این تفاوت که گرسنه و تشنه سیراب می‌شوند، اما من هرگز از نماز سیر نمی‌شوم.»

این شیفتگی چنان بود که به نقل از همسر پیامبر(ص)، چون وقت نماز فرا می‌رسید، حالتی به آن حضرت دست می‌داد که گویی از شدت استغراق در یاد حق، کسی از اطرافیانش را نمی‌شناخت. رسول خدا(ص) در بیانی شریف، موانع رسیدن به این درک شهودی را چنین روشن ساخته‌اند: «اگر دو چیز در شما نباشد، یکی تلاطم و ناآرامی دل‌ها و دیگری گفت‌وگوهای بیهوده، آنچه من پیامبر می‌شنوم و می‌بینم، شما نیز خواهید دید و شنید.»

هدایت از سرچشمه نماز

حقیقت نماز به پالایش درون نمازگزار ختم نمی‌شود، بلکه سرچشمه دگرگونی در سراسر زندگی و حتی سنگ‌بنای تربیت نسل جدید است. در سیره نبوی، به‌جای تذکرهای مداوم و جزئی‌نگرانه که گاه موجب دلزدگی و واکنش منفی جوانان می‌شود، تمرکز بر پیوند دادن آنان با اصل نماز است.

نقل است جوانی از انصار با پیامبر(ص) نماز می‌خواند اما هم‌زمان به گناهان نیز آلوده بود. وقتی حال او را به پیامبر(ص) گزارش دادند، ایشان با آرامش و امید فرمودند: «بالاخره نمازش، روزی او را نجات می‌دهد و از کارهای زشت بازش می‌دارد.» و مدتی نگذشت که برکت استمرار در نماز، روح آن جوان را صیقل داد و به وادی توبه و صلاح بازگرداند.

اصلاح تصور ما از نماز در گرو بازخوانی نگاه نبوی است؛ بدانیم که هنگام تکبیره‌الاحرام، دربرابر پروردگاری ایستاده‌ایم که از رگ گردن به ما نزدیک‌تر و بر همه چیز تواناست. درواقع اگر نماز را نه برای رفع تکلیف، بلکه به‌عنوان میعادگاه انس و نردبان عبودیت اقامه کنیم، همان‌طور که پیامبر خدا(ص) نوید دادند، این عبادت تحول‌آفرین، تمام شئون فردی و اجتماعی زندگی ما را اصلاح خواهد کرد و پاکیزه و آسمانی خواهد ساخت.